Rákóczi-jubileumra készülünk

Pénteken — a HNF Országos Tanácsának székházában — sajtótájékoztatón ismertették azt a rendkívül tartalmas, hazai és külföldi eseményeket egyaránt ígérő programot, amely méltó keretet hivatott biztosítani a II. Rákóczi Ferenc születése 300. évfordulójáról való megemlékezéshez. A programot a Rákóczi-emlékbizottság dolgozta ki, és Köpeczi Béla, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese, az emlékbizottság alelnöke ismertette az újságírókkal.

1976. március 27-én lesz II. Rákóczi Ferenc — vagy ahogyan népünk szívében és az évszázadok hagyományában él: a kurucvezérlő fejedelem — születésének három évszázados jubileuma.

Az évfordulóhoz kapcsolódó központi események közül kiemelkedik a Magyar Nemzeti Múzeumban március 26-án megnyíló Rákóczi-emlékkiállítás. Ugyanezen a napon kerül sor a fővárosban arra a központi emlékünnepségre, amelyen tisztelegnek a kurucvezér emlékének. Szobránál koszorúzási ünnepséget tartanak Budapesten, külföldön pedig Borsiban, Rákóczi szülőházánál és Kassán, a temetkezési helyen. További kiállítások is készülnek az évfordulóra.

Szövetkezetek a jobb ellátásért

A MESZÖV küldöttközgyűlése

A fogyasztási szövetkezetek megyei szövetségének tegnap, pénteken délelőtt tartott küldöttközgyűlésén *Hunyadkürti Lajos*, a MESZÖV elnöke arról számolt be többek között, hogy az ÁFESZ-ek eredménye korábban az országos átlag alatt maradt. Szigorú önkritikával és külső segítséggel feltárták a lassúbb fejlődés okait, megtették a szükséges intézkedéseket, ennélfogva a továbblépés lehetőségei és biztosítékai egyaránt adottak. Újra hangoztatta, hogy a szövetkezetekben is a társadalmi érdek az elsőrendű, ha ezt tartják szem előtt, az egyéni és csoportérdek sem károsodik. Ahol ezeket föl akarták cserélni, vagy föl is cserélték, ott akadt meg az egészséges fejlődés.

A megyei szövetség elnökségének a küldöttközgyűlés elé terjesztett javaslatai a lakosság jobb ellátását szorgalmazzák 1976-ban is. Az alapellátáshoz tartozó élelmiszerkereskedelem áruforgalma várhatóan tovább emelkedik, hiszen falvaink lakói egyre kevesebb olyan élelmiszert fogyasztanak, amit saját maguk termeltek meg. A kereskedelem javuló árukínálata és a változatos táplálkozás igénye egyaránt ezt a tendenciát erősíti.

A szövetkezetek felvásárló tevékenysége az elmúlt év második felében megtorpant a kedvezőtlen időjárással összefüggő gyengébb termés miatt. Egyre világosabban látják viszont a fogyasztási szövetkezetek, hogy a kiskertekből és a háztáji gazdaságokból eredő termékeknek a kereskedelmi hálózatba történő eljuttatása mellett a termelés ösztönzése, segítése, kiszolgálása is feladatuk, beleértve az állattenyésztő szakcsoportok sertéshizlaló tevékenységét is.

Elsőrendű feladat a szegedi nagyáruház és a makói áruház beruházási munkálatainak a megkezdése, a kiszombori üzletház építésének befejezése, a kereskedelmi és vendéglátó hálózat további technikai fejlesztése, valamint a tanyán élők vásárlási körülményeinek javítása.

A takarékszövetkezetek betétállománya tavaly meghaladta az 550 millió forintot — a tagok anyagi stabilitásának biztos jele ez —, és minden jogos hiteligényt ki tudtak elégíteni. Ha tevékenységüket kiegészítik a fiatalok takarékosságra nevelésével és szorgalmazzák a kistételű betétek gyarapítását is, további 65 millió forinttal növelhető idén a falusi pénzintézetekben kamatozó betétek összege.

A lakásépítő szövetkezetek várhatóan 2230 lakást építenek megyénk városaiban a most induló ötéves tervben. Szegeden 300 taggal alakul meg a „Tabán" lakásépítő szövetkezet, tagjai várhatóan még ebben az évben lakáshoz jutnak. Ugyanez a szövetkezet gondoskodik majd további 700 lakás felépítéséről. Erőteljesen fejlődik a lakásfenntartó szövetkezeti hálózat, öt év alatt várhatóan 2800—3000 új lakás kerül majd szövetkezeti kezelésbe. Járható útnak látszik, hogy az új lakások tulajdonosai nagy szövetkezetekbe tömörüljenek, és gondnoksági rendszerben gondoskodjanak az épületek fenntartásáról.

A küldöttközgyűlésen részt vett többek között *dr. Pál József*, a SZÖVOSZ tagja, *Perjési József*, a megyei pártbizottság munkatársa és *dr. Kereszty Béla* megyei főügyész is.

Vizeink védelme

Ma már odáig jutott a kemikáliák és a technika gazdagságával az emberiség, hogyha fenn akar maradni, kénytelen megvédeni a további pusztítástól, szennyezéstől, az őt körülvevő természetet, környezetet: a vizet, a levegőt, a talaj szerkezetét, a növényi és állati faunát — megvédeni a természet egyensúlyát a felborulástól. Világméretekben ezért kellett létrehozni egy új szakágazatot, a természet- és környezetvédelmet, amelyet, ha nem veszünk komolyan, katasztrofális következményekkel számolhatunk az ezredforduló táján.

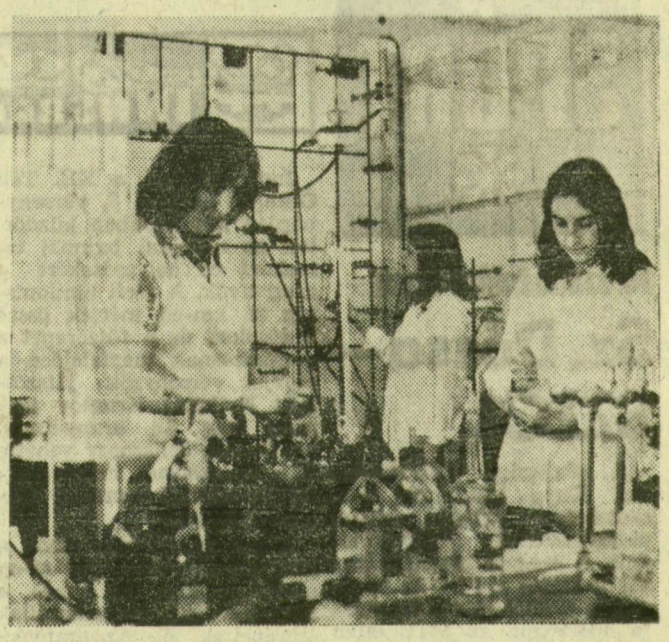

Somogyi Károlyné felvétele

A vízszennyezésért kiszabható bírságot ebben a laboratóriumban folyó vizsgálatok alapján állapítják meg. Képünkön Forgó Irén, Spilák Erika, Szkaliczki Edit

Diplomák „halmozása"

Hatáskörben és munkában az alföldi tájhoz igazodva Szegeden éppen húsz esztendeje jött létre vizeink tisztaságának őrzésére a Vízminőségi Felügyelet, mint ahogy az ország valamennyi vízügyi igazgatóságán is. A felügyelet vezetője kezdettől fogva Szépfalusi József, aki munkatársaival együtt valóságos megszállottja ennek a munkakörnek, hivatásnak. Amilyen szerény körülmények között kezdték annak idején, most annak sokszorosát felülmúlva gyarapodtak létszámban, technikai felszereltségben, anyagi megalapozottságban. Állítja Szépfalusi József, hogy ebben a szakmában ma már egyetlen alapdiplomával nem lehet sokra menni.

Ő maga kémia—fizika szakos tanárként kezdte, és azóta még két diplomát szerzett. S így vannak ezzel munkatársai is: biológusok, vegyészek, szakmérnökök, technikusok, laboránsok, akik kiegészítő szakként szereztek vagy most szereznek egy másodikat. Dr. Dobler Lászlóné biológus például halászgazdasági szakmérnök is; Jász Tivadar és Joó Béla vegyészek műszeres analitikus szakmérnökök lesznek hamarosan. Az erdőmérnök Festő Szabó László a természet- és környezetvédelem ismeretében a nem vegyész képzettségű műszakiak csoportvezetője.

Körforgásban

Amikor még az első vízmintákat elemezték, akkor a mezőgazdaságba jutó öntözővíz minősége volt a fő téma. A változás az ipari és kommunális jellegű szenny- és felszíni vizek vizsgálatával történt. Ebben gyorsan előrehaladtak, mert az eredmény „megfogható", ellenőrizhető. A műszaki feltételek megvannak ahhoz, hogy útját lehessen állni a szennyeződések továbbjutásának a folyókba; illetve azok felderítése a műszeres analitikai vizsgálatokkal egyszerű, megállításukra viszont ott vannak a törvényesen biztosított szankciók.

A forgásban azonban viszszaértek ismét a mezőgazdasághoz, illetve a szakosított állattenyésztő-telepekhez, amelyek létesítését és működését annak idején nem a mai környezetvédelmi követelményekhez szabták. A tény egyszerű: vízben szegény telepeken szennyvízként kezelik az értékes trágyalevet, elengedik befolyókba, vagy nagy területeken pangatják. A következmény: élővizeket szennyeznek vele, másrészt értékes területek esnek ki a megművelhetőségből, néhol hektárszámra. A vízminőség-vizsgálat szempontjából reflektorfénybe került a mezőgazdaságban a növényvédő szerek és a műtrágya használata is. Mindezek nem koncentráltan, hanem megfoghatatlan eloszlásban szennyezik az álló- és folyóvizeket, a fokozott vegetáció elősegíti a vizek elöregedését, vagyis biológiai egyensúlyuk felborul. Csongrád megyében és Szeged környékén, sajnos, ilyen állapotú a legtöbb tiszai holtág, amelynek vizével öntözni nem lehet. Ha mégis teszik, csak saját felelősségükre.

Folyóink tisztasága

Kivétel még most és ma a 83 hektárnyi területű atkai, vagy másképpen szúnyogosi holtág, amely arra vár, hogy hétvégi üdülőhellyé „varázsoljuk", és megvédjük 3 millió 200 ezer köbméter vizét a pusztulástól. Csongrád alatt azonban a Serház zugi holt Tisza-ágnak „öreg", felborult a vize. Regenerálására, hogy ismét az üdülni akarók kincse lehessen, 16 millió forintot kellene költeni. Ez az összeg azonban egy négy évvel ezelőtti kalkuláció.

Szépfalusi József szerint a Tisza hozzánk tartozó szakasza hazánk legtisztább folyója Szegedig. A város alatt derítés nélkül ipari szennyvizet enged bele a KSZV újszegedi gyáregysége — évi 1 millió forint körüli bírsággal. A város tisztítatlan szennyvizeinek beömléséért évi 500 ezer—1 millió forint között fizet bírságot a Vízművek és Fürdők. A Tisza kémiai és biológiai minőséget mutató adatai szerint alacsony vízállásnál éppen ezért nem tanácsos fürödni a város alatti folyószakaszon, amíg meg nem épül Gyálaréten a tervbe vett szennyvíztisztító telep.

Az olaj- és gáztermelés közelsége Szegedhez, illetve a Tiszához még rendkívüli esetben sem szennyezheti meg a folyót, mert efölött olyan korszerű védelmi berendezés és szervezett figyelőszolgálat őrködik, hogy a váratlan eseményeket is könnyedén elháríthatják. A Maros vize időnként algásodik a Mezőhegyesi Cukorgyárból kijutó szerves anyag miatt. Ez évi félmilliójába kerül a gyárnak.

Vizeink szennyezése miatt évente és propgresszíven emelkedik a bírság összege. Csongrád megyében ez legutóbb évi 21 millió forint volt annak ellenére, hogy sok üzem, vállalat és gazdaság tőle telhetően igyekezett anyagiakat is áldozni a bajok megszüntetésére. A szándék kezdeti lépésnek jó, de tovább kell menni, hogy vizeinket a jövő századnak is tisztán adhassuk át.

Naponta, hétente, kéthetente vesznek az élővizekből mintát Csongrádtól a déli határszakaszig, és több mint 20 minőségi mutatót vetnek össze vizeink védelmében. Jó a szolgálat, veszélytől nem kell tartani, meg aztán jönnek mindig a nagy árhullámok, amelyek „takarítják" a folyókat.

Lődi Ferenc

Enyheség és hófúvások

Időjárási mérleg

Az elmúlt hónap időjárását a *rendkívüli változékonyság* jellemezte. Verőfényes napok, tavaszi enyheség és hófúvásos zord téli idő váltogatták egymást, zivatarok és régóta nem tapasztalt kiadós havazások egyaránt előfordultak.

Január túlnyomó részén enyhe volt az idő, csak 16—18-a között és a hónap utolsó 5 napján maradt a hőmérséklet napi középértéke a sokévi átlag alatt. Különösen enyhe időjárás uralkodott 11—14-e között, amikor az ország nyugati és déli területein 12—16 fokos felmelegedést mértek, s a hőmérséklet napi átlagai 8—11 fokkal voltak magasabbak az évszaknak megfelelő szintnél. Olyan enyhe időjárást okoztak ekkor az Atlanti óceán szubtrópusi övezetéből fölénk áramló légtömegek, mint amilyen egyébként *március végén* szokásos hazánkban. A hónap utolsó napjai azután meghozták az igazi telet. Az északkelet felől beáramló hideg és a Földközi-tenger térségéből érkező enyhe páradús légtömegek napokon át a Kárpát-medence fölött keveredtek egymással, s ez elsősorban az ország keleti, délkeleti részén igen kiadós havazást idézett elő. A havazás erősségére jellemző, hogy 28-án Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megyék területére 20—40 mm hócsapadék hullott, sőt ezen a napon Orosházán a mi éghajlatunkon már *ritkaságnak számító* 52 mm-es csapadékot adó havazást mértek. Alföldünk délkeleti részein 20—30 cm vastagságú hóréteg alakult ki, s a hónap végére az ismétlődő havazások az ország egész területét összefüggő hótakaróval borították. A kiadós havazást kísérő viharos északkeleti szél a Tiszántúlon sokfelé *hótorlaszokat* emelt és súlyos közlekedési akadályokat idézett elő.

A hőmérséklet havi középértékei a hónap nagyobbik részének enyhe időjárása miatt a sokévi átlagnál országszerte 1—2 fokkal *magasabbak* voltak. A lehullott havi csapadék mennyisége hazánk északnyugati tájain és az Alföld déli, délkeleti részén meghaladta a normálértéket, ám az ország nagyobbik részén csapadékhiány mutatkozott. Ez főként a Dunántúl délkeleti felén és az Északi-középhegység térségében volt jelentős, ahol a sokévi átlagnak mindössze fele- kétharmada hullott le. A Dél-Alföld januári csapadék mérlege a hónap utolsó napjainak bőséges havazásai miatt *mérsékelt többlettel* zárult, amint azt a következő adatok bizonyítják (a csapadék havi összegei után zárójelben közöljük, hogy a sokévi átlag hány százaléka hullott le): Bácsalmás 53 mm (166 %), Kiskunhalas 51 mm (170 %), Kiskunfélegyháza 33 mm (114 %), Kistelek 45 mm (136 %), Szentes 37 mm (119 %), Szeged 35 mm (109 %), Makó 47 mm (152 %), Mezőhegyes 43 mm (130 %), Orosháza 72 mm (240 %).

Szegeden a havi középhőmérséklet —0,3 °C volt, ez 0,9 fokkal magasabb a sokévi átlagnál. A hónap során előfordult legmagasabb hőmérséklet 14 fok volt, ezt 13-án jegyezték fel, míg a legalacsonyabb hőmérsékletet —12 fokot 31-én észlelték. A hónap végi nagy havazásokból városunk is bőven részesült, 30-án és 31-én 22 cm vastagságú hótakaró borította Szeged területét. A napsütéses órák havi összege városunkban 55 volt, ez 10 órával kevesebb a szokásos januári értéknél.

Dr. Péczely György egyetemi tanár

Jó átlagtermések a homokon

Zárszámadás a ruzsai Népköztársaság Tsz-ben

Dallal, játékkal fogadták Ruzsán a kultúrházba gyülekező Népszabadság Tsz tagjait a helyi Páva Kór énekesei. Ezért is jó hangulatban kezdődött az elmúlt év gazdálkodásának elemzése. A járás első zárszámadási közgyűlésén jelen volt *Szűcs József*, a megyei pártvégrehajtóbizottság tagja, a megyei TESZÖV elnöke, *Jáhni László*, a járási pártbizottság első titkára, *Szilágyi Ernő*, a megyei tanács osztályvezetője, *dr. Kiss Imre*, a járási hivatal megbízott elnöke is.

Ábrahám Vince, a téesz elnöke beszámolójában hangsúlyozta, hogy visszatérő gondot okozott tavaly is a belvíz. Ezért a paradicsom- és fűszerpaprika-termelés veszteséges volt. A termelőszövetkezet összeredménye mégis jó, mert a homoki növénytermesztés szerkezetében végrehajtott változások beváltak. Büszkék arra, hogy a gyenge termőképességű homokterületeiken a búza 28,8 mázsát, a burgonya 125 mázsát, a fűszerpaprika 60 mázsát, a kukorica 40 mázsát termett hektáronként.

Az állattenyésztésben az elmúlt évben nem sikerült megoldani a szakosított szarvasmarha-tartást, ennek tulajdonítható az igen alacsony — 1100 liter — tejhozam.

A beruházásokra, fejlesztésre 2,1 millió forintot fordítottak. Többek között 1975-ben elkészült a 70 köbméteres víztároló, melynek üzembe állításával 50 hektáron öntözhetik a zöldségféléket.

A termelőszövetkezet bruttó jövedelme megközelítette a 9 milliót, s ebből tiszta nyereség 4,7 millió forint. Árbevételük 1975-ben 30 millió forint volt. A tagok jövedelme 10 órás munkanapra átlagosan 102 forint. Az eredményes év alkalmával 475 ezer forint prémiumot is kiosztanak. A háztáji termékeket 9 millió forint értékben értékesítették.

A beszámolót hozzászólások követték, majd Szűcs József köszöntötte a gazdaközösség tagjait, s méltatta a homokon elért jó eredményeiket.